

הסכם חיים משותפים או הסכם ממון? / עו"ד דורון אפיק*

לא פעם בני זוג רוצים לנהל מערכת יחסים זוגית מלאה אך לא מעוניינים להתחתן (או שאינם יכולים להתחתן לפי הדין הישראלי, כמו בני זוג מאותו מין) – האם אלה יכולים עדיין להסדיר את מערכת היחסים ביניהם בהסכם ממון שימנע סכסוכים עתידיים ביניהם לגבי הרכוש המשותף? ומה קורה אם בהמשך הם מחליטים להתחתן?

החוק הישראלי קובע באופן כללי הסדר איזון משאבים, לפיו נכסים של בני זוג נושאים נחשבים כשייכים לשניהם באופן שוויוני, ללא קשר לאופן בו נרשמו. בהתאם, דירה שרכשו בני זוג נושאים ורשמו על שם הבעל בלבד תיחשב כדירה השייכת לשניהם באופן שווה, ללא קשר לסיבה בגינה נרשמה רק על שם אחד מהם. לא פעם מעדיפים בני זוג ליצור ביניהם הסדר שונה, המתאים יותר למערכת היחסים ביניהם, ולעתים אף יסדיר את "פירוק החבילה" ככל שהדבר יידרש בעתיד, ולשם כך קיים הכלי של הסכם ממון.

הסכם ממון בין זוג נשוי חייב להיות מאושר בבית המשפט כדי שיהיה לו תוקף¹ (אף שבמקרים מסוימים קבעו בתי המשפט כי כשהצדדים פעלו על פי הסכם שלא אושר כדין עשויים הם עדיין להיות מחויבים על פיו²), אולם הסכם ממון שנכרת לפני הנישואין יכול שאומת בידי נוטריון ועדיין יהיה לו תוקף מחייב הגובר על חזקת שיתוף הנכסים הקיימת בחוק. אך מה לגבי זוג שאינו נשוי ואין לו כוונה להתחתן?

כך, למשל, במקרה שנדון במרץ, 2023³, בבית המשפט למשפחה בראשון לציון דובר בזוג שחתמו על הסכם שנשא כותרת של "הסכם ממון" ואף אושר בבית המשפט, למרות שבאותו שלב לא הייתה לצדדים כוונה להתחתן, ובו נרשם שנכס שיהיה רשום על שם אחד הצדדים יהיה שלו בלבד. מאוחר יותר, לאחר שהתחתנו, רכשו דירה מכספים משותפים אך זו נרשמה על שם הבעל בלבד. בית המשפט קבע שההסכם שקיבל תוקף של בית המשפט לא היה הסכם ממון אלא הסכם חיים משותפים והוא אינו גובר על חזקת השיתוף והאישה זכאית למחצית הדירה.

הסכם חיים משותפים אינו הסכם ממון אלא הוא הסדר חוזי בין הצדדים, אשר עריכתו בפני נוטריון ואולי אף אישורו בבית המשפט נותן לו תוקף חזק יותר. הסכם כזה הוא הסדר רצוי למקרה של זוג שאינו נשוי, באשר הוא יוצר את הוודאות המשפטית בין הצדדים, אך ככל שהצדדים יחליטו בעתיד להתחתן יש להחליפו בהסכם ממון, כדי למנוע כניסתה לתוקף של חזקת השיתוף. אמנם קיימים מקרים בהם הסכם חיים משותפים ימשיך להיות מחייב מכוח דיני תום הלב והמניעות ויגבר על חזקת השיתוף, אך רצוי שלא לסמוך על פרשנות בדיעבד.

רצוי במקרה כזה לנסח את ההסדר על ידי נוטריון בעל ניסיון בתחום וככל שההסכם נוגע גם לבעלות בתאגידים או עסקים, גם בעל ניסיון בתחום זה. בשל הרגישות של התחום בו מדובר, חיסכון כספי בעת חתימת הסכם חיים משותפים או הסכם ממון עלול לעלות סכומי עתק בעתיד ועל כן עדיף לשלם מעט יותר אך לדעת שהזכויות מוגנות היטב.

* עו"ד דורון אפיק הינו נוטריון ועורך דין המוסמך בישראל ובניו יורק והוא השותף המנהל של משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקד בדיני חברות, דיני מקרקעין, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, מימון ומשפט ימי ואף הרצה בתחומי מומחיותו, לרבות במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות) ומשמש גם כבורר וכאמין בנאמנות ישראליות ובינלאומיות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ בענ 8063/14 פלמוני נ' פלמוני, 13.07.2015, בית המשפט העליון, כב' השופטים אסתר חיות, יורם דנגיור ויחי' טולמן - <https://he.afiklaw.com/caselaw/8232>
² תהס (י) 15-11-15 ל ב.ב.ב, 06.09.2016, בית משפט לענייני משפחה בירושלים, כב' השופט נמרוד פליקס - <https://he.afiklaw.com/caselaw/8233>
³ תלחימי 38331-01-22 פלמוני נ' פלמוני, 29.03.2023, בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון, כב' השופט מיכל בורר-בלום - <https://he.afiklaw.com/caselaw/15359>

Cohabitation Agreement or Prenuptial Agreement? / Doron Afik, Esq.*

Sometimes a couple wish to have a full marital relationship but do not wish to marry (or cannot marry under Israeli law, such as same-sex couples) - can they still regulate their relationship by a prenuptial agreement that will prevent future conflicts between them regarding the joint property? And what happens if later they decide to get married?

Israeli law generally provides for a resource balancing arrangement, under which assets of the spouses are deemed to belong equally to both, regardless of how they were recorded. Accordingly, an apartment purchased by a married couple and recorded in the husband's name only will be deemed to belong to both equally, regardless of the reason for which it was recorded in the name of only one of them. Spouses often prefer to create a different arrangement between them, which is more suitable for their relationship, and sometimes will even arrange the "breaking up of the package" if such will be required in the future, and for this purpose the tool of a prenuptial agreement exists.

A prenuptial agreement between a married couple must be approved in Court in order for it to be valid (although in some cases the Courts found that when the parties acted according to an agreement that was not duly approved they may still be bound by it), however a prenuptial agreement made before the marriage can be verified by a notary public and will still have a binding effect that exceeds the legal presumption of equal sharing of assets. But what about a couple who is not married and has no intention of getting married?

For example, in a case discussed in March, 2023, in the family court in Rishon Lezion, there was a couple who signed an agreement that bore the title of a "prenuptial agreement" and was even approved in Court, even though at that stage the couple had no intention of getting married. The agreement stated that an asset to be recorded in the name of one will be his alone. Later, after they got married, they bought an apartment with joint funds, but it was recorded in the husband's name only. The Court decided that the agreement that was validated by the Court was not a prenuptial agreement but a cohabitation agreement and it does not override the presumption of sharing and the wife is entitled to half of the apartment.

A cohabitation agreement is not a prenuptial agreement but rather a contractual arrangement between the parties, the preparation of which before a notary and perhaps even its approval in Court gives it stronger validity. Such an agreement is a desirable arrangement in the case of an unmarried couple, as it creates legal certainty between the parties, but if the couple decide in the future to marry, it should be replaced by a prenuptial agreement, to prevent the entry into force of the presumption of sharing. While there are cases where a cohabitation agreement was deemed to continue to be binding due to the rule of good faith and estoppel and will prevail over the presumption of sharing, it is advisable not to rely on retrospective interpretation.

It is advisable to draft the arrangement by a notary with experience in the field and, as far as the agreement also concerns ownership in corporations or businesses, also with experience in such field. Due to the sensitivity of the subject matter, financial savings when signing a cohabitation agreement or a prenuptial agreement may cost huge amounts in the future and therefore it is better to pay a little more but know that the rights are well protected.

Doron Afik is a notary public and an attorney admitted to practice in Israel and New York and is the managing partner of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com). Doron served an adjunct professor at Hebrew University Doron teaches Mergers and Acquisitions as part of the EMBA program. Doron's practice focuses primarily on international transactions, including mergers and acquisitions, dispute resolution and issues of public law. He is a graduate of a European Union alternative disputes resolution course and the ICC Master Class for arbitrators and also serves as arbitrator. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com